

<https://doi.org/10.52449/1857-4114.2022.39-1.01>

CZU: 37:796.032

EDUCAȚIA OLIMPICĂ: O ABORDARE HOLISTICĂ PENTRU SĂNĂTATEA ȘI DEZVOLTAREA UMANĂ

Braniște Gheorghe^{1,2}

<https://orcid.org/0000-0003-1995-2442>

¹Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport, Chișinău, Republica Moldova

²Universitatea "Dunărea de Jos", Galați, România

Rezumat: Sportul și educația olimpică au fost recunoscute ca instrumente puternice pentru promovarea sănătății și dezvoltării umane. Educația olimpică, în special, încorporează valori fundamentale, precum excelența, prietenia și respectul, contribuind la dezvoltarea holistică a individului. În acest studiu se explorează influența sportului și a educației olimpice asupra sănătății fizice, mentale și sociale, oferind o analiză comprehensivă a beneficiilor și a impactului acestora asupra dezvoltării umane. Totodată, este analizată influența acestor activități asupra sănătății fizice, mentale și sociale. Integrând valorile olimpice în educație și promovând un stil de viață activ, această abordare holistică contribuie la dezvoltarea unor cetățeni responsabili și sănătoși. Recomandările includ integrarea sistematică a educației olimpice în curriculum-ul școlar, dezvoltarea infrastructurii sportive și formarea continuă a cadrelor didactice pentru a maximiza beneficiile educației olimpice.

Cuvinte-cheie: Olimpism, educație olimpică, sănătate, dezvoltare umană.

Introducere

În acest articol se explorează rolul educației olimpice ca o abordare holistică menită să promoveze sănătatea și dezvoltarea umană. Educația olimpică nu se limitează doar la antrenamentele fizice, ci integrează valori fundamentale, precum respectul, fairplayul, excelența și prietenia, oferind astfel o bază solidă pentru dezvoltarea armonioasă a individului [1]. Principalele subiecte abordate în articol abordează: conceptul de educație olimpică, originea și evoluția educației olimpice, modul în care aceasta a devenit o componentă esențială a Mișcării Olimpice moderne. Se detaliază principiile fundamentale ale educației olimpice și modul în care acestea sunt integrate în programele educaționale. Impactul asupra sănătății fizice se reflectă prin faptul că educația olimpică promovează activitatea fizică regulată, ceea ce contribuie la îmbunătățirea sănătății cardiovasculare,

musculare și generale. Sunt relevate beneficiile exercițiilor fizice în prevenirea bolilor cronice și în menținerea unei stări de sănătate optime. Dezvoltarea mentală și emoțională se remarcă prin promovarea valorilor olimpice, educația olimpică sprijină dezvoltarea mentală și emoțională a tinerilor. Se analizează modul în care activitățile sportive pot reduce stresul, îmbunătăți stima de sine și dezvolta abilități de gestionare a emoțiilor. Aspectele sociale și culturale sunt reflectate prin faptul că educația olimpică facilitează interacțiunea socială și cultivarea relațiilor interpersonale pozitive. Se evidențiază importanța integrării sociale și culturale prin sport și modul în care educația olimpică poate contribui la coeziunea socială și la înțelegerea interculturală. Pe lângă dezvoltarea fizică și socială, educația olimpică joacă un rol crucial în educația formală și informală [2]. Sunt analizate, de asemenea, posibilitățile de includere a principiilor

olimpice în curriculum pentru a stimula învățarea și dezvoltarea personală. Sunt descrise strategiile și metodologiile utilizate pentru a integra educația olimpică în sistemele educaționale și în comunitățile locale. Prin promovarea valorilor olimpice și a activităților fizice, aceasta nu numai că îmbunătățește sănătatea fizică, dar și dezvoltă abilități sociale, emoționale și cognitive esențiale pentru o viață echilibrată și împlinită.

Metode de cercetare

În articol s-au aplicat metode de cercetare calitative, ce au permis o înțelegere mai cuprinzătoare și mai profundă a impactului educației olimpice asupra sănătății și dezvoltării umane. Această abordare holistică, realizată în baza analizei documentelor oficiale, a rapoartelor și materialelor didactice utilizate în programele de educație olimpică, oferă date pertinente și valide, care pot contribui la îmbunătățirea și dezvoltarea programelor de educație olimpică la nivel global.

Rezultate și discuții

În Carta Olimpică este clar definită misiunea CIO: promovarea Olimpismului în lume și conducerea Mișcării Olimpice. Printre direcțiile de activitate în vederea realizării acestei misiuni, un rol important le revine aspectului umanistic și celui cultural al Jocurilor Olimpice și Mișcării Olimpice, îmbinării sportului cu domeniul culturii și învățământului, punerii sportului în slujba omenirii, a cooperării pașnice în spiritul idealurilor și filosofiei Olimpismului. Se acordă atenție necesității unei atitudini de responsabilitate față de ocrotirea mediului ambiant, sănătate, a dezvoltării constante din punct de vedere ecologic a sportului, în special în timpul pregătirii și desfășurării Jocurilor Olimpice [3, 4]. Educația olimpică are un impact semnificativ asupra sănătății fizice a participanților prin promovarea activității fizice regulate și a unui stil de viață activ. Prin intermediul exercițiilor și competițiilor sportive de genul celor incluse în programele olimpice, elevii își dezvoltă

capacitățile cardiorespiratorii, forța musculară și flexibilitatea, contribuind astfel la reducerea riscului de boli cronice, precum obezitatea, diabetul și afecțiunile cardiovasculare. De asemenea, educația olimpică încurajează formarea unor obiceiuri sănătoase de alimentație și gestionare a stresului, aspecte esențiale pentru menținerea unei stări de bine pe termen lung. În plus, participarea la sporturi și activități fizice contribuie la îmbunătățirea stimei de sine și a sănătății mentale, oferind o abordare holistică a sănătății fizice și psihice.

Educația olimpică promovează o serie de principii fundamentale, care asigură sănătatea și dezvoltarea umană. Aceste principii sunt esențiale pentru a crea un mediu propice dezvoltării fizice, mentale și sociale armonioase.

1. *Excelență*: încurajarea indivizilor să-și atingă potențialul maxim în orice activitate pe care o întreprind. În sport, acest principiu se traduce prin antrenament constant, perseverență și autodepășire.

2. *Respect*: promovarea respectului pentru ceilalți, pentru regulile jocului și pentru adversari. Acest principiu subliniază importanța tratării tuturor participanților cu demnitate și fairplay.

3. *Fairplay*: manifestarea unui comportament echitabil și corect în competiții, respectând regulile și spiritul jocului. Fairplayul ajută la dezvoltarea unei culturi a integrității și onestității.

4. *Prietenie*: încurajarea interacțiunilor sociale pozitive și a relațiilor de prietenie între participanți. Prietenia favorizează un mediu de susținere și colaborare, esențial pentru dezvoltarea socială și emoțională.

5. *Determinare*: cultivarea voinței și angajamentului de a depăși obstacole și de a atinge obiectivele personale și colective. Determinarea este crucială pentru succesul personal și profesional.

6. *Curaj*: învățarea și aplicarea curajului pentru a înfrunta provocările și a lua decizii dificile. Curajul este vital pentru dezvoltarea

personală și pentru asumarea riscurilor necesare progresului.

7. *Disciplina:* promovarea autodiscipliniei și a controlului personal în antrenamente și competiții. Disciplina este esențială pentru menținerea unei vieți echilibrate și pentru atingerea succesului pe termen lung.

8. *Solidaritate:* încurajarea sprijinului reciproc și a cooperării între indivizi și comunități. Solidaritatea contribuie la coeziunea socială și la dezvoltarea unui sentiment de apartenență și responsabilitate colectivă.

9. *Incluziune:* promovarea egalității și accesului la sport pentru toți, indiferent de rasă, gen, religie sau capacitate fizică. Incluziunea asigură oportunități egale pentru dezvoltare și participare.

10. *Educație pentru sănătate:* informarea și educarea participanților în vederea conștientizării importanței unui mod de viață sănătos, care cuprinde alimentația echilibrată, odihna adecvată și evitarea comportamentelor nocive.

Prin promovarea acestor principii, educația olimpică nu doar îmbunătățește sănătatea fizică a indivizilor, ci contribuie și la dezvoltarea lor mentală, emoțională și socială, formând astfel cetățeni responsabili și bine echilibrați.

Educația olimpică influențează pozitiv dezvoltarea intelectuală și spirituală a tinerilor prin promovarea valorilor de excelență, respect și fairplay, care contribuie la formarea unei etici personale solide și a unei mentalități de creștere. Participarea la activități olimpice ajută elevii să-și dezvolte reziliența emoțională, învățând să facă față provocărilor și eșecurilor într-un mod constructiv. De asemenea, competițiile sportive și colaborarea în echipă facilitează dezvoltarea abilităților sociale și emoționale, cum ar fi empatia, comunicarea eficientă și cooperarea. În plus, prin atingerea obiectivelor și depășirea propriilor limite, tinerii își îmbunătățesc stima

de sine și sentimentul de autoeficacitate, fapt ce contribuie la fortificarea sănătății mentale.

Astfel, putem considera că la baza educației olimpice se plasează un set de principii și valori derivate din spiritul Jocurilor Olimpice, menite să promoveze dezvoltarea integrală a indivizilor și comunităților. Viziunile strategice privind educația olimpică sunt orientate spre realizarea unei abordări holistice care vine să integreze sănătatea fizică, mentală și socială. Principalele componente strategice ale acestei viziuni sunt reprezentate în Figura 1 [6].

1. *Integrarea valorilor olimpice în curriculum-ul educațional*

Viziune: educația olimpică trebuie să fie parte integrantă a sistemului educațional formal pentru a influența pozitiv dezvoltarea tinerilor [5].

Componenta strategică:

- Dezvoltarea curriculum-ului: crearea și implementarea unui curriculum care să includă lecții despre istoria și valorile Olimpismului.

- Formarea profesorilor: organizarea de cursuri și ateliere pentru profesori pentru a le oferi competențele necesare predării educației olimpice.

- Activități extracurriculare: promovarea activităților sportive și a competițiilor școlare bazate pe principii olimpice.

2. *Promovarea sănătății prin activitate fizică*

Viziune: sportul și activitatea fizică sunt esențiale pentru sănătatea fizică și mentală, iar educația olimpică trebuie să le promoveze activ.

Componenta strategică:

- Programe de activitate fizică: implementarea programelor zilnice de activitate fizică în școli și comunități.

- Campanii de conștientizare: lansarea de campanii care să sublinieze importanța unui stil de viață activ.

- Infrastructură sportivă: dezvoltarea infrastructurii necesare pentru facilitarea

accesului la sport pentru toți tinerii.

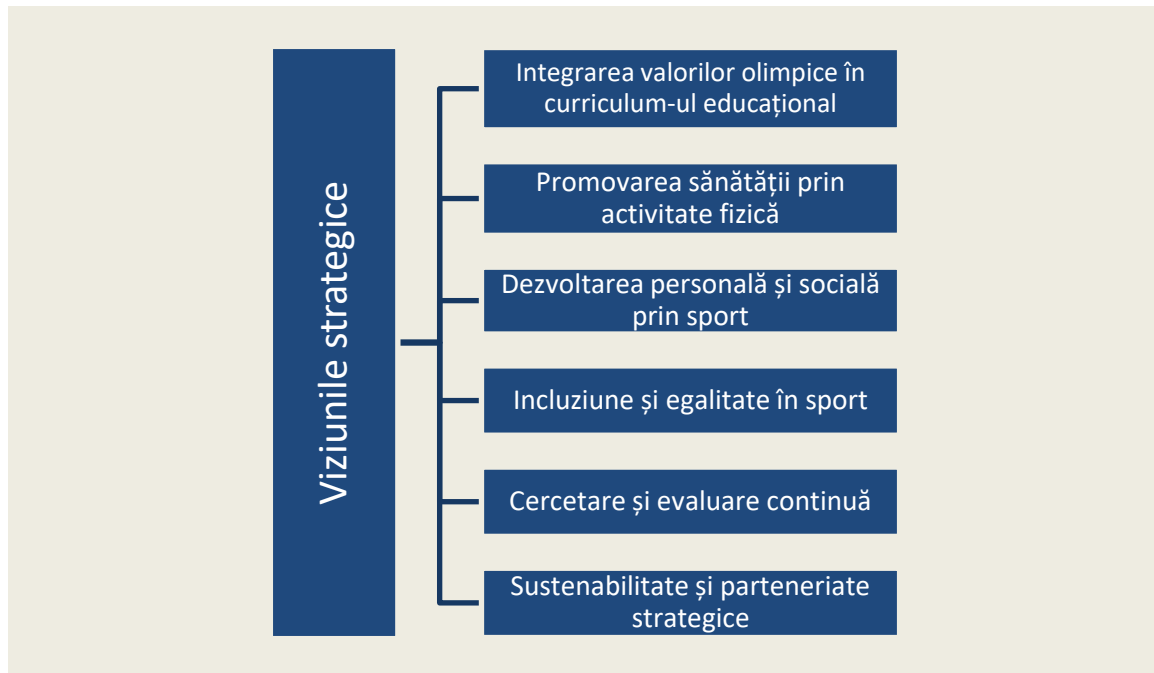

Fig. 1. Viziunile strategice privind educația olimpică

3. Dezvoltarea personală și socială prin sport

Viziune: sportul trebuie să devină un mediu de dezvoltare a abilităților sociale, emoționale și morale ale tinerilor, bazate pe valorile olimpice.

Componenta strategică:

- Educație morală și etică: lecții despre fairplay, respect și prietenie în activitățile educaționale.

- Programe de mentorat: implementarea de programe în care sportivii experimentați să ghideze și să inspire tinerii.

- Proiecte comunitare: organizarea de evenimente sportive și proiecte care să promoveze coeziunea socială și incluziunea.

4. Incluziune și egalitate în sport

Viziune: asigurarea accesului egal la sport pentru toate categoriile de persoane, indiferent de gen, rasă, statut social sau abilități fizice.

Componenta strategică:

- Programe de incluziune: dezvoltarea de inițiative care să încurajeze participarea fetelor și a persoanelor cu dizabilități în sport.

- Politici de egalitate: adoptarea politicilor care să asigure un mediu sportiv echitabil și accesibil pentru toți.

- Colaborări și parteneriate: parteneriate cu organizații care promovează diversitatea și incluziunea.

5. Cercetare și evaluare continuă

Viziune: evaluarea continuă și cercetarea impactului educației olimpice pentru îmbunătățirea constantă a programelor.

Componenta strategică:

- Studii de impact: realizarea de studii și evaluări pentru a măsura efectele educației olimpice asupra sănătății și dezvoltării.

- Parteneriate academice: colaborarea cu universități și instituții de cercetare pentru a dezvolta noi metodologii și practici.

- Publicarea rezultatelor: diseminarea rezultatelor cercetării pentru a influența politicile și practicile educaționale.

6. *Sustenabilitate și parteneriate strategice*

Viziune: asigurarea sustenabilității inițiativelor de educație olimpică prin parteneriate durabile și politici de sprijin.

Componenta strategică:

- **Politici educaționale:** dezvoltarea și implementarea politicilor educaționale la nivel național și local.

- **Finanțare și resurse:** obținerea finanțării necesare și alocarea resurselor pentru susținerea programelor de educație olimpică.

- **Parteneriate public-private:** colaborarea cu sectorul privat și ONG-uri pentru a sprijini inițiativele educaționale.

Prin aceste componente strategice, educația olimpică poate fi integrată eficient în sistemele educaționale și sociale, promovând sănătatea și dezvoltarea holistică a indivizilor. Aceste viziuni strategice subliniază importanța unui efort concertat și a unei abordări integrate pentru a maximiza impactul pozitiv al educației olimpice asupra societății [1, 2]. Educația olimpică promovează diversitatea culturală și înțelegerea

interculturală, oferind tinerilor oportunități de a interacționa cu colegi din diferite medii culturale și de a învăța despre tradițiile și valorile altor națiuni. Participarea la evenimente olimpice și activități sportive colective ajută la consolidarea coeziunii sociale și la reducerea prejudecăților, contribuind la formarea unei comunități incluzive și armonioase. Prin încurajarea spiritului de echipă și a colaborării, educația olimpică dezvoltă abilități sociale esențiale, cum ar fi respectul reciproc, comunicarea eficientă și rezolvarea conflictelor. În plus, promovând valori universale precum fairplayul, respectul și solidaritatea, educația olimpică contribuie la formarea unor cetățeni responsabili și implicați activ în societate.

Comitetul Internațional Olimpic (CIO) promovează o serie de politici și inițiative cu privire la educația olimpică, având ca scop dezvoltarea umană și sănătatea [7]. Aceste politici reflectă angajamentul CIO de a folosi sportul ca un instrument puternic pentru educație, incluziune socială și îmbunătățirea calității vieții.

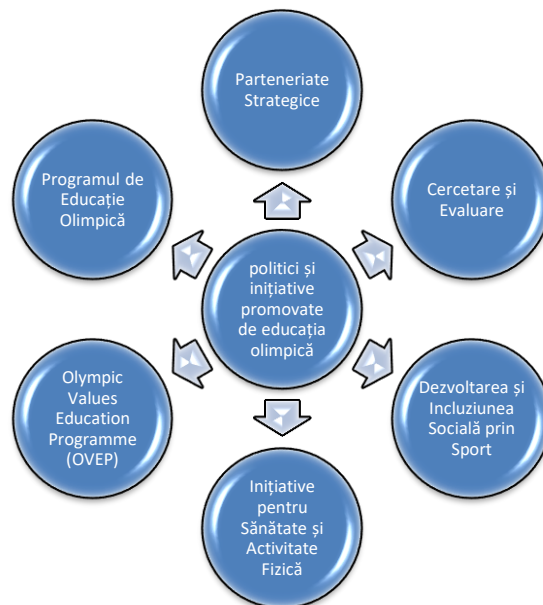

Fig. 2. *Politici și inițiative promovate de educația olimpică*

Educația olimpică are o valoare educațională semnificativă, deoarece integrează principii și valori fundamentale, precum excelența, respectul și prietenia în procesul de învățare, încurajând dezvoltarea holistică a elevilor. Prin activitățile sportive și competițiile olimpice, elevii își dezvoltă abilități esențiale pentru viață, cum ar fi perseverența, disciplina și gestionarea timpului, care sunt aplicabile atât în contextul academic, cât și în viața de zi cu zi. De asemenea, educația olimpică promovează învățarea prin experiență și colaborare, facilitând dezvoltarea competențelor de lucru în echipă și a abilităților de lider prin participarea la proiecte și evenimente comunitare. În plus, prin studierea istoriei olimpice și a valorilor olimpice, elevii dobândesc o înțelegere profundă a importanței culturii fizice și a sportului în societate, precum și a impactului pozitiv pe care acestea îl au asupra dezvoltării personale și comunitare.

1. Programul de educație olimpică

Integrarea valorilor olimpice în educația formală și informală pentru a promova dezvoltarea holistică a tinerilor prin elaborarea de resurse educaționale care includ module despre istoria Olimpismului, valorile olimpice și importanța sportului, prin colaborarea cu instituțiile educaționale pentru a include aceste resurse în curriculum-ul școlar și prin organizarea de ateliere și sesiuni de formare pentru profesori și educatori [2].

2. Olympic Values Education Programme (OVEP)

Promovarea valorilor olimpice de excelență, prietenie și respect prin activități educaționale interactive și participative, precum și prin dezvoltarea unui curriculum bazat pe OVEP, disponibil gratuit online, care poate fi adaptat de către educatori din întreaga lume, prin facilitarea accesului la resurse educaționale, ghiduri și manuale pentru profesori, precum și organizarea de seminare și workshop-uri pentru a disemina metodele de predare a valorilor olimpice.

3. Inițiative pentru sănătate și activitate fizică

Încurajarea unui stil de viață activ și sănătos prin programe sportive și de educație fizică, prin promovarea proiectelor care încurajează activitatea fizică zilnică în rândul tinerilor, colaborarea cu organizații de sănătate și sport pentru a dezvolta programe de prevenire a bolilor și de promovare a sănătății, sprijinirea campaniilor globale, cum ar fi „Active Healthy Kids” și „Move Week”, care promovează importanța activității fizice pentru sănătatea generală.

4. Dezvoltarea și incluziunea socială prin sport

Utilizarea sportului ca instrument pentru incluziune socială, egalitate de gen și dezvoltare comunitară, programe care promovează participarea fetelor și femeilor în sport, inițiative care sprijină incluziunea persoanelor cu dizabilități în activitățile sportive, proiecte comunitare care utilizează sportul pentru a combate excluziunea socială și pentru a promova coeziunea socială.

5. Cercetare și evaluare

Susținerea cercetării și evaluării continue pentru a estima impactul programelor de educație olimpică și pentru a îmbunătăți eficacitatea acestora, finanțarea studiilor și proiectelor de cercetare care investighează beneficiile educației olimpice asupra sănătății și dezvoltării umane, colaborarea cu universități și instituții de cercetare pentru a dezvolta noi metodologii și pentru a evalua programele existente, precum și publicarea de rapoarte și studii de caz care evidențiază impactul pozitiv al educației olimpice.

6. Parteneriate strategice

Crearea de parteneriate cu organizații internaționale, guverne și sectorul privat pentru a susține și extinde inițiativele de educație olimpică; colaborarea cu UNESCO, WHO și alte agenții ONU pentru a integra sportul și educația olimpică în agendele globale de dezvoltare; parteneriate cu corporații și fundații pentru a obține finanțare

și resurse suplimentare pentru programele de educație olimpică și implicarea comitetelor olimpice naționale și a organizațiilor sportive locale în implementarea și promovarea inițiativelor educaționale.

Prin aceste politici și inițiative, Comitetul Internațional Olimpic se angajează să folosească sportul și valorile olimpice ca un catalizator pentru dezvoltarea umană și sănătatea globală, contribuind astfel la crearea unei societăți mai sănătoase, mai incluzive și mai echitabile.

Educația olimpică reprezintă mai mult decât un set de activități sportive; este o abordare holistică pentru sănătatea și dezvoltarea umană. Prin promovarea unui stil de viață sănătos, a valorilor etice și a respectului reciproc, educația olimpică joacă un rol crucial în formarea viitoarelor generații de cetățeni responsabili și activi în societate. Cu sprijinul continuu al organizațiilor sportive, educaționale și guvernamentale, această abordare holistică poate fi încorporată în sistemele educaționale din întreaga lume, contribuind la construirea unui viitor mai sănătos și mai echitabil pentru toți.

Concluzii

Educația olimpică reprezintă o componentă esențială în promovarea sănătății și dezvoltării umane într-un mod holistic. Prin integrarea valorilor și principiilor olimpice în programele educaționale, se creează oportunități pentru tineri de a dobândi nu doar abilități sportive, ci și competențe sociale, emoționale și intelectuale.

Educația olimpică încurajează activitatea fizică regulată și adoptarea unui stil de viață sănătos. Prin intermediul programelor de educație fizică și sport, tinerii sunt motivați să-și dezvolte capacitățile fizice și să-și mențină sănătatea pe termen lung.

Valorile olimpice, precum excelența, respectul și fairplayul, sunt fundamentale în educația olimpică. Prin participarea la competiții sportive și activități educaționale, tinerii învață să lucreze în echipă, să-și

gestioneze emoțiile și să dezvolte relații sănătoase și respectuoase cu ceilalți.

Educația olimpică oferă o platformă pentru promovarea eticii și moralității în sport și în viața de zi cu zi. Tinerii sunt încurajați să adopte comportamente etice și să respecte regulile și valorile care stau la baza olimpismului.

Un aspect important al educației olimpice este promovarea incluziunii și a diversității. Indiferent de vârstă, sex, origine etnică sau statut socioeconomic, toți tinerii au dreptul să participe la programele și activitățile educaționale olimpice și să se simtă acceptați și respectați.

Studiile arată că participarea la programele de educație olimpică are un impact pozitiv asupra sănătății și bunăstării tinerilor, precum și asupra coeziunii sociale și a valorilor civice. Prin promovarea unui stil de viață sănătos, a fairplayului și a respectului reciproc, educația olimpică contribuie la formarea unor cetățeni activi și responsabili în societate.

Cu toate acestea, există încă provocări în implementarea efectivă a educației olimpice, cum ar fi accesul inegal la resurse și programe, precum și necesitatea de a adapta programele la nevoile și cerințele specifice ale diferitor comunități.

Recomandări

1. Integrarea programelor de educație olimpică în curriculum-ul școlar:

Este esențial ca programele de educație olimpică să fie integrate în curriculum-ul școlar de la toate nivelurile de educație. Drept rezultat, toți elevii vor beneficia de valorile și principiile olimpice, contribuind la dezvoltarea lor fizică, mentală și emoțională într-un mod echilibrat.

2. Formarea și dezvoltarea profesională a profesorilor și antrenorilor:

Pentru a implementa eficient programele de educație olimpică, este necesar ca profesorii și antrenorii să beneficieze de formare și dezvoltare profesională continuă. Aceștia trebuie să fie bine informați despre

principiile olimpismului și să fie capabili să le integreze în activitățile lor didactice și sportive.

3. Colaborarea cu organizații sportive și comunități locale:

Promovarea educației olimpice ar trebui să implice colaborarea cu organizații sportive și comunități locale pentru a crea oportunități de participare la evenimente sportive și activități comunitare. Aceasta va ajuta la extinderea impactului educației olimpice dincolo de sălile de clasă și la încurajarea implicării active a elevilor în viața comunității.

4. Monitorizarea și evaluarea impactului programelor de educație olimpică:

Este important să se dezvolte și să se implementeze mecanisme de monitorizare și evaluare pentru a măsura impactul programelor de educație olimpică asupra sănătății și dezvoltării umane. Colectarea și analiza datelor vor permite ajustarea și îmbunătățirea continuă a programelor, astfel încât acestea să îndeplinească obiectivele stabilite și contribuie în mod eficient la dezvoltarea holistică a tinerilor.

Referințe bibliografice:

1. БУЛАТОВА М.М., БУБКА С.Н., ПЛАТОНОВ В.М. (2019). *Олімпійський спорт у системі гуманітарної освіти*. К.: Перша друкарня, 912 с. (BULATOVA M.M., BUBKA S.N., PLATONOV V.M. (2019). *Olympic sport in the system of humanitarian education*. Kyiv: First Printing House. 912 p. (in Ukrainian)
2. БУЛАТОВА, М., ПЛАТОНОВ, В. (2019). Олимпизм и олимпийское образование: история, современность, будущее. *Наука в олимпийском спорте*, 3: 52-75. (BULATOVA, M., PLATONOV, V. (2019). *Olympism and Olympic Education: History, Modernity, Future. Science in Olympic Sport*, 3: 52-75 (in Russian)
3. GEORGIADIS, K. (2021). Sixty years International Olympic Academy, a journey to Olympism: A tribute to the founding pioneers of the IOA. In: Gangas, D. & Georgiadis, K., ed. *Looking towards the future with hope*. 60th IOA Anniversary. Athens: International Olympic Academy, p. 21-32.
4. LENK, H. (2021). Save Olympic sport: On Coubertin's values and some new visions. In: Gangas, D. & Georgiadis, K., ed. *Looking towards the future with hope*. 60th IOA Anniversary. Athens: International Olympic Academy, p. 53-63;
5. MÜLLER, N. (2021). Olympic Education. In Gangas, D. & Georgiadis, K., ed. *Looking towards the future with hope*. 60th IOA Anniversary. Athens: International Olympic Academy, p. 66-74.
6. *Olympic Charter* (2020), p.11
7. SALEPI, P. (2021). *Research of strategic and operational factors in the effective operation of the National Olympic Academies*, p. 29-34 (Unpublished doctoral thesis).